

M. Saim UYSAL

Erken seçimin ekonomik nedenleri

20.4.2018

Bu köşedeki yazılarımızı takip edenler haftalardır makroekonomini göstergelerinin sinyaller verdiğini, sadece büyümeye endeksli politikalar nedeniyle bir hedefe varılamayacağını defalarca yazdığımızı bilirler. Hafta içinde erken seçim kararı alındı. İki ay sonra Cumhurbaşkanlığı ve milletvekiliği seçimleri yapılacak. Bu kararın ekonomik nedenle alındığını düşünüyoruz. Zira, makroekonomik göstergeler büyüme dışında ciddi sinyaller veriyordu. Bu ortamın 2019 yılı sonuna kadar devam etmesi halinde ekonomik problemler çok daha fazla büyüyecek ve (oy vericilerin artık birinci sıraya çıkardıkları ekonomik nedenlerle karar verdikleri olgusu nedeniyle) seçim sonuçlarının iktidar açısından olumsuz etkilenmesi kaçınılmaz olacaktı. Seçim Kanunundan gelen zorunlu asgari süreler nedeniyle tarih 24 Haziran olarak kararlaştırıldı.

Erken seçim kararına yol açan makroekonomik göstergelerin görünümünü şöyle özetlemek mümkün.

Büyüme oranımız 2017 sonu itibariyle % 7.4 oranında gerçekleşmiştir. Bu oran oldukça yüksek, dünyada ilk sıralarda yer alıyor. Ancak diğer göstergelere gelince; Nisan 2018 itibariyle % 10.3 civarında katılan ve kalıcılığı gittikçe yükselen bir enflasyon oranıyla karşı karşıyayız. Merkez Bankası bile artık bu sorunun sadece para politikası ile çözülemeyeceğini, yapısal önlemlere mutlaka başvurulması gerektiğini (Başkanın sunumlarındaki belirlemelere tam anlamıyla katılmamakla birlikte daha önceki dönemlerde tek haneye indirilmiş bu kronik sorunun çözümünde; bankaca proaktif politika izlenmemesi önemli zaafı yaratmıştır). İfade etmeye başlamıştır. Bütçemiz geçen yılı %1.5 oranında açık ile kapatırken Hazine planlanandan iki kat fazla borçlanmış ve borcun çevirme oranları %140'lara kadar yükselmişti. Halen bu oranın %100'ler civarında seyretmesi olumlu olmakla beraber seçim harcamalar nedeniyle bütçe açığının bu orandan fazla olacağını söylemek kehanet olmaz.

Geçen haftaki yazımızın konusu olan cari açık, halen %5.8'ler civarında seyrediyor. Bu sene özel sektör döviz borcu ve muhtemel cari açık toplamı olarak 230 milyar dolar civarında döviz bulmak zorundayız. Özellikle seçim dönemlerindeki harcamalar ve büyümeye endeksli politika ve Petrolün 75 dolarlara geldiğini düşünürsek cari açık daha da yükselecektir.

İşsizlik konusunda olumlu kıpırtılar varken iki haneli işsizlik oranında da katılma uzunca bir süredir devam ediyor.

Özetle, sadece büyüme parametrelili ekonomi politikası ile bir yere varılamayacağı erken seçim kararı ile idrak edilmiştir. Zira bu orandaki bir büyümeye ikiz açık dediğimiz bütçe ve cari açık ile çift haneli yüksek enflasyon ve işsizlik oranlarının eşlik etmesi, yüksek dış kaynak bulma zorunluluğu nedeniyle ülkemiz negatif olarak ayrılmış ve TL geliştirmekte olan ülke paraları içinde en çok değer kaybeden para

olmuştur. Bu kadar olumsuz göstergelerin birlikteliği sürdürülemez. IMF son yayınladığı Mali Gözetim raporunda Türkiye'ye "Malikonsolidasyon" önermiştir.

Bu ortamda siyasi karar mercileri mümkün olan en kısa zamanda erken seçime giderek bizce doğru karar almışlardır. Nitekim erken seçim kararı açıklandıktan sonra piyasalarda belirsizliğin ortadan kalkması ile TL %2 civarında değer kazanmıştır. Büyüme ile seçim kazanma arasında doğrudan bir korelasyon var. Bu nedenle siyasi iktidar, bu iki ayı yine sadece büyüme parametrelili izleyeceğinden büyüme dışı göstergeler daha da bozulacaktır. Seçim sonrası hangi yönetim olursa olsun izleyecekleri ekonomi politikasında "acı reçete" mutlak hakim olacaktır.

Türk ekonomisi ikili açmazdadır. Birincisi, seçimler nedeniyle bozulacak ekonomik göstergelerinin 2019/Mart ayında yapılacak yerel seçimlere kadar sürdürülmesi fiziken mümkün değildir. İkincisi Haziran seçiminden sonra "Acı Reçete"nin uygulanması durumunda ise yerel seçimlerde "oy düşmesi" yaşanabilir. Bu iki açmaz arasında yürütülecek ekonomi politikası gerek finansal gerekse reel sektör açısından önemli sonuçlar doğurabilir.

"Acı Reçete"nin ayrıntıları'nda bir başka yazı konusunu oluşturmaktadır.